Årsberetning 2026 for Danmarks Naturfredningsforening, Jammerbugt Afdeling

et udpluk af hvad der er sket i afdelingen i løbet af 2026.

På vegne af DN Jammerbugt, Søren Rosenberg, formand

I 2026 har DN Jammerbugt arbejdet for et fredningsforslag for parabelklitterne ved Klim og Fjerritslev, fulgt Den Grønne Trepart lokalt og klaget over byggeriet af Friplejehjemmet i Skovsgaard, hvor Planklagenævnet gav DN medhold. Vi har udnævnt evighedstræer i Bratskov, udført sigteprøver i Limfjorden og planlagt en redningsplan for Vårkobjælden. Derudover har vi lavet naturpleje og holdt seks ture og arrangementer.

Her kan du læse mere om årets sager og om, hvordan du selv kan blive aktiv.

Indholdsfortegnelse

Fredningsforslag parabelklitterne ved Klim og Fjerritslev – status. 2
Grøn Trepart. 3
Status i Treparten for Jammerbugt Kommune 4
Skovrejsning uønsket 4
Naturnationalpark Tranum – status. 5
Naturformidling langs sti 100 fra Rødhus til Løkken. 5
Klage over Friplejehjem i Skovsgaard. 6
Evighedstræer i Bratskovs park 6
Et Citizen Science projekt med sigteprøver i Limfjorden. 7
Vårkobjælden - den sidste redningsplan sættes i gang 7
Naturpleje. 7
Ture og arrangementer. 8
DN får nyt logo: Citronsommerfuglen har fløjet for sidste gang 9
Præsidentskifte i Danmarks største grønne organisation. 9
Medlem af Danmarks Naturfredningsforening. 9
Aktiv i Danmarks Naturfredningsforening 9
Måske har du interesse i at varetage naturens interesser? 10

Fredningsforslag parabelklitterne ved Klim og Fjerritslev – status.

Danmarks Naturfredningsforening har, sammen med Miljøministeriet og Kommunalbestyrelsen, ret til at foreslå fredninger, enten hver for sig eller i samarbejde.

I DN Jammerbugt arbejder vi for, at den natur, der allerede er beskyttet, har de optimale betingelser. Sidste år sendte vi et fredningsforslag til Fredningsnævnet om at frede 1365 hektar klithede og parabelklitter mellem Gl. Kongevej og Havvejen, beliggende mellem Fjerritslev og Klim. Hensigten er en målrettet naturplejeplan, så den lysåbne klithede ikke på få år forsvinder i klitfyr og andre nåletræer, der udkonkurrerer den hjemlige flora og fauna.

Vi rejser ikke fredningen for at blive uvenner med lodsejerne, men for at sikre klitheden som levested for arter, der ellers forsvinder, og for større biodiversitet.

Forslaget har været i høring hos myndigheder og lodsejere, og vi har deltaget i lodsejerbesigtigelser i løbet af efteråret og vinteren. Efter input herfra har vores fredningsmedarbejder i DN Sekretariatet, Lena Bau, finpudset forslaget, i håb om at flere lodsejere nu kan se, at fredningen ikke er til gene for dem.

§ 1 Fredningens formål:

1. at bevare og forbedre de biologiske værdier, særligt naturtypen klithede og hedepletvingen.
2. at bevare de landskabelige og kulturhistoriske værdier.
3. at bevare og synliggøre de geologiske værdier, herunder parabelklitterne.
4. at sikre områdets rekreative kvaliteter og offentlighedens adgang.
5. at skabe grundlag for naturpleje, der forbedrer forholdene for lysåben klithede.
6. at medvirke til at opfylde Danmarks internationale forpligtelser om naturbeskyttelse.

Lodsejerne har efterspurgt en § 3-afklaring på arealer med både fredskov og beskyttet natur. Jammerbugt Kommune har derfor været på feltbesigtigelser fra maj til august, men nåede ikke i mål og tager opgaven op igen næste sæson. Afklaringen er vigtig for færdiggørelsen af sagen og for udmålingen af en eventuel erstatning.

Vi ved, at forslaget ikke er velkomment blandt de fleste lodsejere, som mener, at vi vil fælde alle træerne i en privat plantage. **Det er ikke korrekt.** Vi vil sikre, at de

lysåbne, beskyttede hedearealer ikke gror til, og at invasive nåletræer fældes efter en plejeplan, så parabelklitterne frilægges.

Afslutningsvis: I Jammerbugt Kommune har vi store fredninger som Fosdalen, Grønne Strand, Svinkløv, Lien og Sandmosefredningen. Uden tidligere fredningsforslag havde vores kystlandskab sikkert været bebygget langs kysten. Derfor er jeg stolt af, at DN Jammerbugt sammen med fredningsmedarbejderne i DN Sekretariatet nu har rejst forslaget for parabelklitterne ved Klim og Fjerritslev.

DN rejser ikke fredninger i tide og utide. Dette forslag har været overvejet i mindst 10 år, og det er nu op til Fredningsnævnet at afgøre, om fredningen skal realiseres, reduceres eller afvises.

Grøn Trepart.

Den Grønne Trepart er den største omlægning af det danske land i mange år. Men holder forventningerne, og er der fremskridt?

STATUS I TAL – på nationalt plan!

Kvælstof- og lavbundsindsatsen kører fornuftigt, og der er givet mange tilsagn. Men tempoet er for langsomt til at nå målene til tiden, og det varierer fra kommune til kommune.

Målet er 12.776 ton N. Der er skitseret og ansøgt for 20.342 ton, svarende til 159 pct. af målet. Overimplementeringen er bevidst, da ikke alle projekter kan gennemføres.

Natur: Der er udpeget 60 projekter på over 1.000 hektar hver, en helt ny skala for naturgenopretning i Danmark. **Det, der halter mest, er udpegningen af mere natur og især skov.** Den opgave arbejder vi videre med i de lokale treparter i 2026 og 2027.
Lavbund: Målet er 140.000 ha kulstofrige lavbundsjorde. Der er anlagt eller givet tilsagn for 97.425 ha, godt to tredjedele. **Skov:** Målet er **250.000 ha ny skov** frem mod 2045, men **kun 3.342 ha** er anlagt eller har fået tilsagn.

Status i Treparten for Jammerbugt Kommune.

DN Jammerbugt har været involveret i den grønne trepart hele året. Mariann Stenholm og Søren Rosenberg sidder i den lokale kommunale følgegruppe, og vi deltager i lodsejermøder rundt i kommunen. Vi har talt naturen og grundvandsbeskyttelse ind i omlægningsplanerne.

I år er vi rykket mod øst efter en god start ved Lund Fjord. Stor ros til Jammerbugt Kommune for at finde de jorde, der bør udtages, især tørveholdige jorde, efter input fra DN og andre grønne organisationer som Dansk Ornitologisk Forening.

Det sidste nye er krav om kvælstofreduktion for vande mod Skagerrak. Det har skabt uro, også set i lyset af den nye gødskningslov, og de lokale landbrugsrepræsentanter har meldt afbud til lodsejermøderne på grund af mistillid til målemetoden bag retentions- og tørvekortene. Vi håber, at de hurtigt vender tilbage.

Der er søgt om forundersøgelse for bl.a. Lund Fjord, et område på ca. 630 ha i Thisted og Jammerbugt kommuner. Aage V. Jensen Naturfond er desuden klar til at opkøbe arealer ved Lund Fjord/Vejlerne, så lodsejerne får flere muligheder, og miljøet vinder med en renere Lund Fjord.

Følg omlægningsplanerne på Jammerbugt Kommunes hjemmeside om Grøn Trepart: https://www.jammerbugt.dk/borger/klima-miljo-natur-og-energi/gron-trepart/

Vi vil gerne rose samarbejdet i den Grønne Trepart. Forvaltning, politikere og landbrugsrepræsentanterne fra Agillix skal have tak for en god proces omkring omlægningsplanerne i Jammerbugt Kommune.

DN er part i Treparten og ved, at de frivillige aftaler skal opnås i enighed. Men vi har større ambitioner for drikkevandsbeskyttelse og sammenhængende naturområder, end hvad der måske bliver indstillet nu. Det bliver et fokusområde i 2027.

Skovrejsning uønsket.

Jammerbugt Kommune skal i gang med en temarevision af kommuneplanen for det åbne land. Vi mener, at de mange områder, hvor skovrejsning er uønsket, bør genovervejes, da den Grønne Trepart har et mål om 250.000 hektar ny skov på landsplan. Vi frygter, at det bliver svært at udpege nok skovrejsningsområder.

I den nye kommuneplan bør man afveje interesserne, så man i områder med særlige drikkevandsinteresser kan åbne for ny skov og urørt skov.

Naturnationalpark Tranum – status.

Jeg havde håbet at kunne melde om en snarlig indvielse af Naturnationalpark Tranum, men datoen ligger længere ude, et godt bud er foråret 2028.

Folketingsvalget satte mødeaktiviteten i den lokale bestyrelse for NNP Tranum, hvor DN Jammerbugt er repræsenteret, på pause. Forvaltningsplanen og projektbeskrivelsen er sendt til Styrelsen for Grøn arealomlægning, og der skal gives en række tilladelser, bl.a. efter vandløbsloven og en screening af Natura 2000-påvirkning. Det tager tid, men vi glæder os til at fejre dagen.

Der har også været offentlige arrangementer i området, bl.a. et velbesøgt Åben Hus i efterårsferien, især for børnefamilier.

Bestyrelsen har besøgt Fussingø ved Randers, den første naturnationalpark, indviet for knap 18 måneder siden. Den og de kommende 15 naturnationalparker er et stort skridt mod de internationale biodiversitetsmål om 30 % beskyttet natur, heraf 10 % strengt beskyttet.

Naturformidling langs sti 100 fra Rødhus til Løkken.

Sti100 er blevet en naturskøn forbindelse på 20 km mellem Blokhus og Løkken, forbedret med nye formidlingstavler om arter og natur. Vi har et godt samarbejde med Jammerbugt Kommune om naturformidlingen.

Vi fortsætter sidste års ”Naturbølgen”, hvor DN Jammerbugt lavede illustrationer og tekst til 11 ”Badepunktstavler” langs Jammerbugten og ved Gjøl og Attrup Havn. Nu har tegnerne Maria Elbæk og Jørgen Jensen lavet 24 illustrationer til tre nye tavler ved Munkens Klit, Harlunds Klit og Kettrup Bjerge, sat op ved indvielsen af den nye strækning. Tekst om lokaliteter og arter er skrevet af Mariann Stenholm og Søren Rosenberg.

Vi håber, at tavlerne lever op til jeres forventning – vi har nemlig gjort os umage.

Klage over Friplejehjem i Skovsgaard.

Et udmærket initiativ uden større påvirkning af arter eller natur, **men den planmæssige procedure er slået helt fejl.** Kommunen mente ikke, at en så stor bebyggelse skulle i offentlig høring eller have en lokalplan, og gav byggetilladelse uden at vente på Nævnets afgørelse. Hvorfor denne hast?

Planklagenævnet afgjorde den 25. juni 2026 DN´s klage fra den 20. januar 2026 og fandt byggeriet lokalplanpligtigt, uhørt hurtigt. DN vandt altså klagen, og byggeriet er kendt ugyldigt.

Og hvad nu, når Friplejehjemmet jo er bygget? Kommunen sender nu en lovliggørende lokalplan i høring. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om miljøvurderingspligt mangler stadig.

Sagen er endnu et bevis på, at kommunen ikke har overholdt normal forvaltningsskik, og et forsøg på at "udfordre planloven". Hvad sker der, når større byggerier, f.eks. omkring Hune Grusgrave, truer arter og natur?

DN tager kommunens redegørelse til efterretning, ser klagesagen som afsluttet og følger lokalplanforslaget i høringen.

Vi håber og forventer, at denne fremgangsmåde med byggeri af Friplejehjemmet i Skovsgaard er et enestående tilfælde, som forhåbentligt ikke gentager sig.

Evighedstræer i Bratskovs park

Søndag 31. maj 2026 blev fem af de ældste træer i Bratskovs park, anlagt i 1700-tallet, udnævnt til evighedstræer på initiativ af DN Jammerbugt: en eg, en bøg, en lind og to asketræer, alle ca. 250 år gamle. Vi opmålte 13 kandidater, men valgte sammen med Jammerbugt Kommune, som ejer parken, de fem, der er lettest at se fra haven og stierne.

Formand for Klima-, Teknik- og Miljøudvalget, Mogens Gade, fortalte om Bratskovs historie og indviede egetræet. Forperson i DN Jammerbugt, Søren Rosenberg holdt en tale om de gamle træers betydning for biodiversiteten, og DN formidlede om de udvalgte træer. Ivan Kristensen fra kommunens naturafdeling fortalte, at Vej og Park lader træerne ligge, hvor de falder, så de bliver en del af skovens økosystem.

Bratskov huser flagspætter, spætmejser, fem arter flagermus og den for kommunen sjældne huldue.

Et Citizen Science projekt med sigteprøver i Limfjorden.

Gennem 2 år har frivillige fra DN udført sigteprøver ved 23 havnemoler i Limfjorden i et Citizen Science projekt sammen med Aarhus Universitet. Hver 14. dag fra 1. marts til 31. oktober sænker vores delegerede Karen Steffensen og Poul Møller en sigteskive ved Aggersund og Gjøl og noterer, hvornår den forsvinder af syne. **Hvorfor?** Sigtdybden viser, hvor mange alger der er i vandet, og algerne formerer sig med mere kvælstof. Det er en enkel, billig og videnskabeligt valid måde at se, om kvælstoffet falder eller stiger i fjorden. **Vigtigt i forbindelse med Trepart-tiltagene.**

Vårkobjælden - den sidste redningsplan sættes i gang.

I Jammerbugt Kommune er Hedepletvinge og Vårkobjælde udnævnt til ”pas på arter” med status som international ansvarsart. Hedepletvingen klarer sig godt, men Vårkobjælden er tæt på at forsvinde. Den findes kun tre steder i Danmark: Randbøl Hede, Vind Hede og Holmsø Hede syd for Tingskoven. Den er ikke set blomstrende siden april 2024. DN Jammerbugt gør nu et sidste forsøg som initiativtager og projektleder på målrettet punktafbrænding af op til 23 nuværende og tidligere kendte voksesteder.

Metoden har været en succes i Sverige. Vi skal have tilladelser fra lodsejer, Artsfredningsbekendtgørelsen, kommunen og fredningsmyndighederne samt finde budget og fondsmidler til et professionelt naturrådgivningsfirma. Følg vores nyhedsbrev, hvor vi måske også efterlyser frivillige brandvagter.

Naturpleje.

Det er en fornøjelse at se resultaterne af indsatsen: efter nogle år dukker større artsvariation op, urterne klarer sig bedre mod græsset, og flere blomster gavner insekterne.

I år har vi været mindre aktive, da vi er blevet færre, men vi har gennemført tre arrangementer med god opbakning: beskæring af nåletræer i Aaby Højmose og høslæt ved Maries Hus i Svinkløv Plantage og Aaby Bjerg.

Du kan nå at være med, når årets sidste naturplejearrangement afholdes første søndag i advent, 29. november. Vi fjerner små birketræer og bjergfyr i Aaby Mose for at give plads til tørvemosser, klokkelyng og kæruld. Alle kan deltage med rimelig fysik og vandtætte støvler, og vi slutter af med gløgg og æbleskiver.

Vil du med i naturplejen, uanset forudsætninger, så skriv til os. Vi har redskaberne, og du får besked, når planlægningen for 2027 går i gang i januar.

Ture og arrangementer.

Alle ture arrangeret af DN Jammerbugt er gratis.

Turene ledes af aktive fra DN Jammerbugt. Vi formidler gerne naturoplevelser for at skabe forståelse for naturens behov.

Nogle arrangementer har haft succes, andre meget få deltagere, sikkert på grund af en samfundsudvikling. Dem, der kommer, får en god naturoplevelse.

Men måske er vores arrangementer ikke spændende nok? Kontakt os gerne med forslag.

6 ture og arrangementer i årets løb:

- Fugle og natur i Store Vildmose i april måned
- Den store fugletur i Vejlerne i maj måned
- Indvielse af Evighedstræer i Bratskov i maj måned
- Vilde blomsters Dag i juni måned
- Familiedag i Store Vildmose i september måned
- Traner og Krondyrbrunst i Kraptårnet også i september måned.

Søndag 10. maj afholdt vi traditionen tro Den Store Fugletur. Beretning fra Louise, tovholder i arrangementsgruppen:

Vi var en lille, men ihærdig flok, og vi startede med dagens højdepunkt, de smukke pomeransfugle på Thorup Holme. Derefter besøgte vi Bygholm Vejle, Han Vejle og Lund Fjord, hvor vi hørte bl.a. havesanger, sivsanger og rørspurv og så rørhøge over sivene. Turen sluttede ved Bulbjerg, hvor riderne fiskede ud for klinten. Vi fandt 70

fuglearter, lidt færre end tidligere år, men humøret var højt, og det var en rigtig fin tur.

DN får nyt logo: Citronsommerfuglen har fløjet for sidste gang.

Efter 22 år har citronsommerfuglen fløjet en sidste gang, og DN får nyt logo og ny grafisk identitet. Det nye logo er kraftfuldt, med skarpe og organiske linjer. Det ligner en sommerfugl uden at være en bestemt art og symboliserer frihed, styrke, skønhed og sårbarhed: et symbol for natur, håb og forandring.

Præsidentskifte i Danmarks største grønne organisation.

Vi har fået ny præsident. Maria Reumert Gjerding, præsident gennem 8 år, er blevet miljøminister. Det er et tab for os, men godt for Danmark. Mange tak for din indsats, Maria. 😊

Vicepræsident Sebastian Jonshøj, også formand i DN Aarhus, er konstitueret som præsident frem til valget på Landsmødet i april 2027. Kursen er uændret: at styrke DN som Danmarks stærkeste grønne aktør. Der er endnu ikke offentliggjort kandidater; man skal være medlem af Repræsentantskabet for at kunne vælges.

Medlem af Danmarks Naturfredningsforening.

Meld dig gerne ind i DN: det koster 390 kr. om året, og 230 kr. for pensionister og unge under 25 år. Mange giver også et ekstra månedligt bidrag, som vi er glade for.

Vi er nu 661 medlemmer af Danmarks Naturfredningsforening her i Jammerbugt Kommune, og ca. 141.000 medlemmer på landsplan, hvilket er en flot fremgang. 😊

Aktiv i Danmarks Naturfredningsforening.

Som aktiv i DN Jammerbugt kan man gratis deltage i en lang række kurser i DN-regi. Jeg synes, vi er en meget dygtig afdeling med stort engagement.

Bestyrelsen består af 9 medlemmer, 2 suppleanter og 9 ad hoc, og alle kan deltage i bestyrelsesmøderne hver 5. uge. Vores indsats for naturen kan blive endnu bedre, *hvis vi bliver flere aktive i DN Jammerbugt.*

Måske har du interesse i at varetage naturens interesser?

Så hold dig endelig ikke tilbage - men giv dig gerne til kende, når vi om lidt skal afholde valg!

Vil du være frivillig aktiv uden at sidde i bestyrelsen, er du velkommen i en af vores arbejdsgrupper. Send en mail til jammerbugt@dn.dk eller kontakt et bestyrelsesmedlem.

Vores arbejdsgrupper er: *Plangruppen, Naturgruppen, Arrangementsgruppen, Projektgruppen, Fredningsgruppen, Naturplejegruppen, Klima- og grundvandsgruppen samt Landbrugsgruppen*.

DN Jammerbugt deltager i besigtigelser med Fredningsnævnet, i Grønt Råd, i DN´s samrådsmøder i Nordjylland og i de to årlige Repræsentantskabsmøder.

Vi mødes ca. hver 5. uge i Brovst Sport og Kulturcenter, og vi mødes også socialt. Årets tur gik til Anholt med gode naturoplevelser, hygge og god mad. 😊

På vegne af Danmarks Naturfredningsforening, Jammerbugt Afdeling.

Ved formand Søren Rosenberg, næstperson Maria Elbæk og bestyrelsesmedlemmer Poul Møller, Inge Lis Dissing, Henrik Mysager, Mariann Stenholm, Anders Hedegaard, Louise Lindbøg Hedegaard og Claus Søndergaard samt suppleanter Kirsten Marie Nielsen og Else Nielsen.